

En allmenn psykisk helsetjeneste i kommunene

An-Magritt Aanonsen

President Norsk Psykologforening

Psykologforeningen har lenge argumentert for et lavterskeltilbud for psykiske helseproblemer i kommunene. Dette er også i stadig sterkere grad blitt vektlagt i Opptrappingsplanen for psykisk helse, senest markert i helsedepartementets forslag til budsjett for 2005. Men lite har skjedd når det gjelder etablering av slike tilbud.

Gallup gjennomførte nylig en undersøkelse for Psykologforeningen om psykiske helsetjenester og behandlingsmetoder. Undersøkelsen er et ledd i vårt arbeid med å styrke psykologtjenester i kommunene. Her skal jeg bare kort ta for meg de viktigste resultatene.

Av de mest interessante funnene er at 89 % av de spurte er enige i at kommunene burde tilby allmenn psykisk helsetjeneste. I aldersgruppene 30–59 er det flest som er enig, ca. 92 %. Dette understreker behovet for psykologtilbud i primærhelsetjenesten.

De intervjuede ble spurt om de selv hadde hatt, eller kjente noen som hadde hatt, noen form for psykiske problemer siste år. I alt 6 % hadde selv hatt, mens 50 % kjente noen. Vel halvparten ville henvende seg til lege for å få hjelp (som er det tilbudet som finnes i dag), 25 % til privatpraktiserende psykolog/psykiater og 10 % til kommunalt psykologtilbud (som altså ikke finnes). Her spiller alder en stor rolle; mens et stort flertall (65 %) av de over 60 ville ønsket seg til lege, synker dette til under halvparten (43 %) i aldersgruppen 15–29 år. Tilsvarende er det bare 14 % av de eldre som ville ønsket å gå til psykolog/psykiater, mens hele 38 % av de yngste ville foretrukket dette. Dette viser en tydelig endring i befolkningen når det gjelder synet på psykologisk hjelp til psykiske problemer.

Den samme tendensen gjør seg gjeldende når det spørres om hvilken bakgrunn de ville foretrekke hos den som skulle behandle. Hele 52 % av skoleelever/studenter ville ønsket psykolog, mot 14 % av pensjonistene.

I tillegg er samtalerapi den mest foretrukne behandlingsformen. Hele 74 % vil ha psykologisk behandling/samtalerapi som første valg. Bare 6 % av de spurte ville foretrukket medisiner, mens 11 % ville hatt begge deler. Selv om de eldste også i dette spørsmålet er mer skeptiske, er det et flertall i alle aldersgrupper som ville ønsket å få psykologisk behandling i første omgang.

Undersøkelsen understøtter behovet for å ha et lavterskeltilbud for psykiske problemer på lik linje med primærhelsetjenestens medisinske tilbud. Opptrappingsplanen for psykisk helse forventer at det blir bedre tjenester i kommunene. For å demme opp for presset på spesialisthelsetjenesten, og for å gi muligheter for hjelp på et tidlig tidspunkt, er dette viktig. Tiltak for å opprette stillinger og rekruttere psykologer til kommunene må prioriteres høyt. Noen av de viktigste tiltakene er psykologenes muligheter for videreutdanning, faglig oppdatering og tilhørighet i sterke fagmiljøer.

Vi har også spilt inn muligheten for kommunale driftshjemler for psykologer. Dette som et rekrutteringsmiddel for å få kommunene til å opprette stillinger og få psykologer til å søke. Denne muligheten er også nevnt i statsbudsjettet, og det er grunn til å forvente at stortinget tar det med i sitt budsjettvedtak i høst.